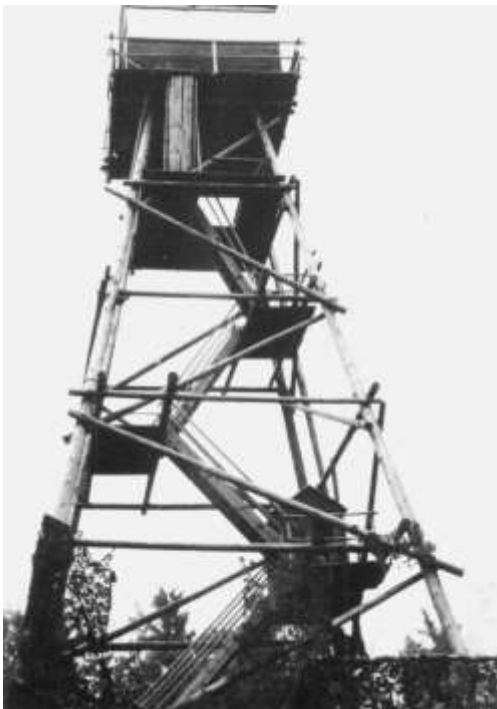

Podívejte se, jak se podoba Havranu v průběhu let měnila

Skromné začátky na vrcholu.
Původní 20metrová dřevěná věž,
určená pro anténní systémy

Koncem 60. let už stromy příliš povyrostly a začal být problém se signálem mikrovlnných pojítek MT-11. Proto byla výška věže svépomocí zvednuta o 10 metrů.

Ze všech bývalých vojenských stanovišť na státní hranici právě osud Havranu je nejsmutnější.

Opuštěn armádou po roce 1992, vnitřní vybavení poměrně brzy rozkradeno, devastaci dokonaly tvrdé povětrnostní podmínky.

Havran

(Rabenberg, 894 m. n. m)

Popis Havranu je složen celkem ze 7 částí:

[Vrchol Havranu v době studené války](#)

[Stará rota pod Havranem](#)

[EZOH – železná opona mezi rotou a věží](#)

[Sněhurka – doprava lidí a proviantu](#)

[Popis budov na vrcholu Havranu a fotogalerie](#)

[Havran a jeho okolí pro \(cyklo\)turisty](#)

[Video z opakovaných návštěv Havranu](#)

**Vojenská
stanoviště
na státní
hranici**

Navýšení věže z jiného pohledu

Nová věž na Havranu v dobách největší slávy

Totéž, ale z německé strany

Havran je nejvýše položeným místem okresu Tachov a klimatické podmínky – zvláště v zimě – tomu odpovídají.

Vrchol kopce se pro odposlechové či zaměřovací účely hodí náramně. Svou „vysunutou“ polohou do území SRN umožňuje téměř 270stupňový výhled a je ideální i pro vytvoření zaměřovací základny **Čerchov – Zvon – Havran** (pro jednotku z Klenčí pod Čerchovem), resp. **Zvon – Havran – Dyleň** (pro jednotku z Mariánských Lázní). Přímá viditelnost umožňuje i činnost vizuální pozorovací hlásky.

V období studené války patřila západní hranice k těm nejvíce střeženým částem republiky.

Protože o jednotlivá stanoviště podél železné opony se dělilo více druhů vojsk (průzkumné útvary různých stupňů, hláskari protivzdušné obrany, vojska ministerstva vnitra apod.), mezi kterými se dřív nebo později vždy našel aktivní jedinec, který orgánu vojenské kontrarozvědky dole v posádce nahlásil, že ten a ten dělá něco nedovoleného, nebylo zhotovování fotografií nic jednoduchého – vždy odporovalo poměrně přísným normalizačním předpisům.

A fotografování stanovišť a techniky patřilo mezi největší prohřešky...

Přesto si dovolím vám nabídnout k „pokoukání“ několik snímků Havranu z doby studené války. Větší část fotografií pochází ze západních zdrojů, především německé spolkové ochrany hranic, dále od pilotů bojových vrtulníků amerických lehkých obrněných pluků, ale část je i od našich vojáků z průzkumných stanovišť.

Všem budiž chvála za to, že pomohli zachovat podobu toho, co už dneska nemůžete spatřit – Havran totiž patří mezi nejvíce zničená stanoviště.

Celou dokumentaci o přítomnosti vojáků v okolí Havranu jsem rozdělil do několika kapitol. Jedním z důvodů bylo to, že na tento web chodí i čtenáři-cyklisté, které samotná vojenská historie až tak nezajímá. Druhým, důležitějším důvodem je však to, že k Havranu už v současnosti vlastním opravdu hodně obrazové dokumentace, která by v jednom souboru zabrala přibližně 100MB, což je pro online zobrazení nereálná velikost.

Pro výše uvedená spojařská „pozitiva“, výhodná samozřejmě i pro vedení průzkumu v jihozápadním směru, Havran zákonitě nemohl uniknout pozornosti vojenských plánovačů, hledajících počátkem šedesátých let nová stanoviště na státní hranici.

Rok 1992
Vojáci odchází, bourá se anténní
nástavba

Rok 1993
Dvacetimetrová anténní
nástavba je stržena, část
obložení i budov ještě stojí

Rok 2009
současná podoba ruiny.

Za jakých podmínek se objevili vojáci na Havranu a jak vlastně vypadaly jejich začátky si přečtete v kapitole „[Havran v době studené války](#)“. Zde najdete popis přítomnosti vojáků na vrcholu, budování první dřevěné věže i výstavbu nové výškové budovy. Kapitola končí počátkem devadesátých let překotným opuštěním západní hranice a dokoce demolicí horní (anténní) části věže.

Vojáci však nebyli jenom na vrcholu, tady pouze pracovali. První polovinu své historie strávili i [v budovách staré roty pod vrcholem Havranu](#), v prostoru zaniklé sudetské vesnice Skláře. Popis této roty, zaniklé v čase normalizace, tvoří druhou část kapitoly.

Jak už víte z [vyprávění operátorů PRP-1 \(Kopáče\) ze Zvonu](#), nějak se vojáci z roty museli dostávat nahoru na věž, na pracoviště. Z velké části to bylo pěšky, ale na přelomu 60. a 70. let měly pohraniční prapory zpravodajské zprávy ve výzbroji dopravní techniku, zcela se vymykající jinak běžnému pravidlu „socialistického“ původu vojenské techniky – [Sněhurku](#). Ať už jezdili vojáci nahoru kolovou či pásovou technikou nebo pěšky, vždy museli překonávat železnou oponu. Havran se vyznačoval tím, že byl opravdu blízko hranice, proto byl „plot“ mezi vojáky a stanovištěm. První ročníky ještě zažily [vysokonapěťový EZOH](#) (elektrické zařízení ochrany hranice, cca 6kV), přes který se dostávali zajímavým způsobem. Podrobnosti si přečtete [zde](#).

V pozdějších dobách už byla rota pod Havranem zbourána, vojáci jezdili do služby z Tachova či Mariánských Lázní. Nízkonapěťová signální stěna, kde se podrobovali kontrole Pohraniční stráže, byla už dole [na Zlatém potoku](#).

Představy o budoucím využití stanoviště – po opuštění armádou – byly zřejmě různé. Jiří Hofman má ve své knize¹ u fotografie stanoviště Havran poznámku o tom, že by věž měla (tehdy) sloužit civilní Správě řízení letového provozu.

Nu, ať je to jak chce, jasné je především to, že [příslušné prapory ZU](#) toto stanoviště opustily poměrně brzy po roce 1989. Minimálně v případě jednoho útvaru bylo toto stanoviště nahrazeno (dočasně, do jeho brzkého zrušení) kótou [Kříženeč](#). Důvodem byla nejspíše demontáž anténního prostoru věže.

¹ **Hofman Jiří, Bauer Jan:** *Tajemství radiotechnického pátrače Tamara, Sdělovací technika, Praha 2003, str. 90. Ostatně i jeho další poznámky jsou zajímavé – u zveřejněných fotografií dalších stanovišť na hranici má poznámku, že jsou v současné době (2003) srovnány se zemí. Neplatí to (2005) však ani pro jedno!*

Kudy chcete při čtení kapitol pokračovat?

[Vrchol Havranu v době studené války](#)

[Stará rota pod Havranem](#)

[EZOH – železná opona mezi rotou a věží](#)

[Sněhurka – doprava lidí a proviantu](#)

[Popis budov na vrcholu Havranu a fotogalerie](#)

[Havran a jeho okolí pro \(cyklo\)turisty](#)

[Video z opakovaných návštěv Havranu](#)

TITLE:

Železná opona jako bojiště elektronické války

Práce je nedílnou součástí webu
<http://www.iron-curtain.info>

AUTHOR:

© 1999 – 2006 ing. Václav ILČÍK

**CONTENT LANGUAGE:
COPYRIGHT:**

Czech (cz)
Zapomenutá elektronická válka v okolí železné opony

DESCRIPTION:

Rádiový a radiotechnický průzkum na železné oponě i za ní

KEYWORDS cz:

železná opona, státní hranice, PS, Pohraniční stráž, signálka, vojenské věže, vidové hlásky, pátrače, historie železné opony, budování železné opony, ochrana státní hranice, ostnatý drát, Čerchov, Dyleň, Rozsocha, Tišina, Havran, Zvon, Poledník, Kříženeč, Šumava, Tišina, Český les, Hazlov, Lesná, Milíře, zámek Zbiroh, četnické letecké hlídky, průzkumná stanoviště, SIGINT, ELOKA, Ramona, Tamara, Kopáč, Věra, KRTP, KRTP-86, KRTP-91, KRTP-81, Borap, Kolčuga, SDR, PLSS, ERA, HTT Tesla Pardubice, pasivní radar, radiolokace, tichá spolupráce, život za dráty, pozemní průzkumná stanoviště, vrtulníky na hranici, SR-71, Mig-25, zpravodajská správa, studená válka, OSH, EZOH, útky, dezerce, ostnatý drát, odposlech, greenway, incidenty, elektronický boj, REB, TDOA, časově hyperbolická metoda

KEYWORDS en:

iron curtain, border, barbed fence, behind the iron curtain, iron border, 2ACR, passive radar, LAPAS, PLSS, ELINT, SIGINT, iron curtain history, lost border, iron curtain road, cold war, bicycle greenway, KRTP, Vera, Tamara, Trash Bin, Trash Can, Ramona, Soft Ball, Borap, PRP-1, Kopac, ECCM, TDOA, reconnaissance, COMMUNICATIONS INTELLIGENCE, COMINT, NO MEN'S LAND, Commie Horde, Mi-24 Hind, White Elephant

KEYWORDS de:

eloka, turm, funk, grenze, Mfs, Schneeberg, Elektronische Kampfführung, Peil, Peilbasis, Elektronische Unterstützungsmaßnahmen, LAPAS, Elektronische Gegenmaßnahmen, Elektronische Schutzmaßnahmen, horchdienst, Hoher Bogen, Grosser Arber, Grosser Kornberg, Grosser Osser, Fernmeldesektor, Fernmeldeskorturm, Grossen Kornberg, Grossenbrode,

PHRASE cz:

Jak bojoval Západ s Východem na frontě elektronické války. Státem podporovaná špionáž území potenciálního protivníka. Život v okolí železné opony. Neprostupná státní hranice, hlídané Pohraniční stráží. Železná opona – stavba, historie, použití. Systém střežení státní hranice. Vojenské síly a prostředky, dislokované v bezprostředním okolí železné opony. Pohraniční stráž. Lehký obrněný pluk. Průzkumné jednotky. Útvary zvláštního určení ZU. Obrněná brigáda. Jednotky REB. Stacionární stanoviště. Hlásky. Signálový průzkum. Technika rádiového a radiotechnického průzkumu. Monitorovací přijímače. Vrtulníky na železné oponě. Průzkumná letadla.

PHRASE en:

Iron curtain project. SIGINT, COMINT, ELINT, RADINT, OSINT, ACINT, EPM, ECCM. MASINT, Redcatchers. Radio Intelligence.

Tento text vznikl přibližně v průběhu 7 let. Jestliže máte pocit, že jsou tam faktické chyby, neváhejte mne kontaktovat – nikdo není neomylný.

Autor nikdy nebyl členem žádné politické strany a jeho práce nemá být oslavou komunistické strany, dřívějšího politického zřízení či železné opony jako takové.

Reálie odpovídají době přibližně od poloviny osmdesátých let do konce železné opony.

Všechny materiály pochází z veřejně dostupných zdrojů a jsou – pokud možno – citovány. V některých případech se mi nepodařilo autora vypátrat, resp. nereagoval na moje žádosti.

Autor

